

nové město

1/2022 - ROČNÍK 31 (25)

www.novemesto.cz

6/ Člověk v dnešní době: Tomáš Hoffmann

8/ Očkování - to, co nás rozděluje...?

10/ S Veronikou Maslíkovou o pomoci pro pečující

Chcete se stát součástí NAŠEHO TÝMU?

**Zveme vás ke spolupráci
na tvorbě časopisu
Nové město!**
**Pro více informací pište na
novmesto@volny.cz.**

Předplatte si časopis NOVÉ MĚSTO na rok 2022
nebo ho darujte svým blízkým!
ROČNÍ PŘEDPLATNÉ 600 Kč.
Předplatné do zahraničí: 2100 Kč.

Napište na: novmesto-casopis.adm@volny.cz.

■ Pošleme vám platební údaje.

■ Přispějte 600 Kč.

■ Časopis zašleme na určenou adresu.

Jsme velmi vděční i za každý finanční dar, protože
bez darů se Nové město neobejde.

Č. ú. **6043141003, kód banky: 2700**

Váš **variabilní symbol** je uveden na obalu časopisu.

UniCredit Bank, Czech Republic, a. s.

IBAN: CZ71 2700 0000 0060 4314 1003

Swift: BACXCZPP

Informace k předplatnému:

Tel: 733 798 155

e-mail: novmesto-casopis.adm@volny.cz

Adresa redakce:

Nové město – časopis

Havlíčková 151/55, 602 00 Brno

Tel: 721 630 119, e-mail: novmesto@volny.cz

nové město

Časopis Hnutí fokoláře – 1/2022, vychází 10x ročně, ročník 31 (25) – 31. ročník od vzniku československé verze, 25. ročník samostatné české verze. ■ Vydává Dílo Mariino (Hnutí Focolare) – ženská část, Strašovská 841, 190 17 Praha 9 - Vínohrad, IČO: 45247935 ■ Časopis je v distribuci též v Knihkupectví Paulinky, Jungmannovo nám. 18, Praha 1. ■ Roční předplatné: 600 Kč. Bankovní spojení: UniCredit Bank, Czech Republic, a. s. Praha, č. ú. 6043141003, kód banky: 2700. IBAN: CZ71 2700 0000 0060 4314 1003 Swift: BACXCZPP ■ Zodpovědný redaktor: Mgr. Ludmila Šturmová ■ Výkonný redaktor: Mgr. Magdalena Broschová ■ Administrativní redakce: Jana Nováková ■ Redakční rada: Ing. Milena Honetschlagerová, Ing. Jiří Kratochvíl, Mgr. Marie Koukolová, doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D., Ing. Zdeněk Vích, CSc. ■ Překlady a redakční spolupráce: Mgr. Veronika Matiašková, Mgr. Zdeňka Růžicková, PhDr. Drahomíra Šyrůčková ■ Grafická úprava a zlom: Grafika Vodička & Dezortová ■ Tisk: Grafotechna plus, s. r. o., Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13 - Stodůlky ■ ISSN 1212 – 0782 ■ Reg. číslo: MK ČR E 7868. Novinová zaslanka – Povolila ČP, s.p., OZ Praha, č.j. NP 1362/1994. Ze dne 27. 6. 1994 ■ Nové město ve světě vychází celkem ve 36 vydáních ve 22 jazycích ■ Objednávky slovenského časopisu Nové město zasílejte na adresu: Nové mesto Redakcia, Tajovského 737/1, 040 01 Košice, e-mail: casopis@nm.sk, tel.: +421 911 445 626. ■ Titulní strana: archiv T. Hoffmanna

OBSAH

Tipy a náměty

- 3/ Ztráty a nálezy
Radost – to je kumšt!

Ohlédnutí

- 4/ K jeho povaze patřilo vést dialog
(Mons. Aldo Giordano)

Zamyšlení

- 5/ Dialog, výchova, práce:
dohoda přinášející mír

Člověk v dnešní době

- 6/ Různost jako hnací motor
(Tomáš Hoffmann)

Vztahy, rodina, společnost

- 8/ Očkování – to, co nás rozděluje...?

Posezení s ředitelkou neziskové organizace

- 10/ Moje první rada pro „pečující“:
Nebudte na službu sami.
(Rozhovor s Veronikou Maslíkovou)

Slovo života na únor

- 12/ „Kdo ke mně přijde, toho jistě neodmítnu.“
(Jan 6,37)

Život ze Slova

- 13/ Ať nepřehlédnu, co ode mne chceš

Duchovní inspirace

- 14/ Svatí společně
Svatá cesta

Z Hnutí fokoláře

Návrat ke kořenům

- 15/ „Nejistá sezóna“

Z Hnutí fokoláře

Ze života gen

- 17/ Celosvětové setkání gen 2
Pánská duchovní obnova v Sudějově
Loučení s rokem 2021 v Příchovicích

Z Hnutí fokoláře

- 18/ Privilegované místo pro dialog:
Hnutí fokoláře na Ukrajině
20/ Blízkost a široký rozhled (Friederike Koller)

Komiks

- 21/ Vejce

(Za)myšlenka

- 22/ Radost ze stárnutí
23/ Pipo a Tipo

Ztráty a nálezy

Šestnáctý ročník Národního týdne manželství (NTM), který se bude v České republice konat v týdnu od 14. do 20. února 2022, ponese motto Ztráty a nálezy.

Jsm rádi, že se i přes protiepidemická omezení mohlo v minulém ročníku mnoho akcí uskutečnit. Epidemie v mnoha manželstvích funguje jako katalyzátor jak v tom dobrém, co nás drží nad vodou v malých či větších radostech našich vztahů, tak někdy i v tom,

že více zápasíme, prohráváme a ztrácíme. Přesto si i v dalším ročníku NTM chceme připomenout, že nám na našich milovaných záleží a že je manželství, přes všechny naše nedokonalosti, úžasnou věcí.

Přehled akcí, které se budou v rámci NTM 2022 konat, budete moci najít na www.tydenmanzelstvi.cz. Zde také pořadatelé mohou registrovat své akce a dát tak o nich vědět zájemcům a médiím.

Proč motto Ztráty a nálezy? Možná jsme v našem vztahu něco ztratili a po-

třebujeme to znovu najít a obnovit? Pro jiné je třeba manželství strašákem, díky kterému ztratí mnoho ze své nezávislosti, svobody, životního stylu a možností. Co jedinečného naopak v manželství získáváme? Co nalezneme tím, že něco ztratíme nebo se toho vzdáme? Nepomáhá nám manželství ztratit iluze o sobě samých a lépe porozumět sobě ve svých údolích i vrcholech – najít sami sebe? Jak najít vzájemnou úctu a cit tam, kde se vytrácí nebo se ztratily úplně? Jak se vyrovnat se ztrátou partnera, kterou během epidemie prožilo mnoho manželů a najít sílu jít dál? Jak najít nový směr v manželství, když naše děti vylétly z hnízda a my ztratili středo-bod, jemuž jsme věnovali většinu naší péče a energie?

Motto NTM nese mnoho významů a věříme, že si najdete i ten, který bude inspirovat právě vás.

Záštitu nad NTM převzal ministr práce a sociálních věcí Ing. Marian Jurečka.

*Za tým NTM Marie Nováková
tisková mluvčí*

VÍKEND PRO MANŽELE S RITOU A SALVATOREM VENTRIGLIOVÝMI
(viz Nové město 10/2021) se z důvodu protiepidemických opatření přesouvá
na datum od 29. dubna až 1. května 2022.
Místem konání zůstává Centrum Mariapoli v Praze.

RADOST - to je kumšt!

Když se nám daří, vše nám vychází, máme krásné vztahy se svými blízkými, v práci jsme pochváleni, prostě vše je OK, tak se třeba na všechny usmíváme a máme radost. Avšak je-li tomu naopak, potom v lepším případě sáhneme po nějaké psychologické příručce, abychom zjistili, kde děláme chybu.

Kniha RADOST, TO JE KUMŠT!, kterou napsala Chiara Amirante a vydalo v loňském roce nakladatelství PAULÍNKY, není příručkou v pravém slova smyslu. Je životní zkušeností autorky. Sama prošla těžkou osobní životní etapou, která ji nezlomila, ale posílila. Cestu jí ukázala slova evangelia, zvláště ta, která se týkala pravé radosti, radosti v plnosti. A s touto svou zkušeností šla mezi ty nejbožejší, mezi lidi propadlé do spá-

rů pekla, do římského podsvětí. Začala jim pomáhat a ukazovat nové horizonty, horizonty pravé radosti.

Autorka v knize ukazuje, co můžeme pro získání radosti udělat. V jednotlivých kapitolách popisuje, jak při svém setkávání s těmi nejbožejšími vnímala možnosti, jak dojít k věčné radosti. Pomáhá k tomu nejen víra, ale i prožívání každodenních přítomných okamžiků naplno, s úsměvem, v naslouchání svému srdci, dávání smyslu bolesti. Takto lze žít radost i uprostřed utrpení. Každá kapitola nabízí i praktická cvičení, jak k pravé radosti dojít.

Tím, že Chiara Amirante sama prošla ohněm velké bolesti, že šla mezi ty nejbožejší lidi, že jim nabídla nové horizonty, je tato kniha plně autentická. A dojít k takové radosti je opravdu kumšt!

Zdeněk Vích

Foto: archiv Aldo Giordana

Kardinál Miloslav Vlk a pravoslavný metropolita Jéremie, předseda Konference evropských církví, podepisují Ekumenickou chartu pro Evropu, Štrasburk 22. dubna 2001. Nad nimi uprostřed Aldo Giordano.

K jeho povaze patřilo vést dialog

OHLÉDNUTÍ

2. prosince 2021 zemřel v důsledku nákazy covidem Mons. Aldo Giordano, apoštolský nuncius pro Evropskou Unii. V letech 1995–2001, kdy byl generálním sekretářem Rady Evropských biskupských konferencí, úzce spolupracoval s kardinálem Miloslavem Vlkem, tehdejším předsedou této Rady, a sdílel s ním službu církvi a biskupům v Evropě. Přinášíme vzpomínku Mons. Celestina Miglioreho, jeho blízkého přítele.

Už od dvanácti let jsme vyrůstali společně v nižším i vyšším semináři. Pojilo nás velké kamarádství, veselost, sdílení, zaujetí pro studium, pro hory, pro krásný, radostný a aktivní křesťanský život.

Pokračovali jsme v Římě, on jako student filosofie na *Gregorianě*, já na *Církevní akademii*. Pak se vrátil do diecéze a učil filosofii. Poté byl třináct let generálním sekretářem v Radě evropských biskupských konferencí (CEE). Následně byl pozorovatelem Svatého stolce v Radě Evropy ve Štrasburku a nakonec osm let apoštolským nunciem ve Venezuele až do nedávného jmenování nunciem pro Evropskou Unii.

Přes dvacet let se věnoval evropským tématům. V naší post-ideologické Evropě odhaloval a znovu kladl základní existenciální otázky: Má život a dějiny smysl? Existuje nějaké dobro nebo někdo, komu bych mohl svěřit svůj život, kdo by byl schopný odpovědět na mou touhu po životě, po štěstí, po radosti, lásce a věčnosti? Jsou bolest a smrt pro člověka posledním slovem? Má bolest smysl? K jeho povaze patřilo vést dialog, proto se horlivě vě-

Biskupské svěcení Aldo Giordana, 14. prosince 2013.

noval ekumenickému a náboženskému dialogu v evropském kontextu. Mezi ekumenické projekty, v nichž se angažoval, patří *Charta Oecumenica*, podepsaná v roce 2001 ve Štrasburku. Aldo si velice cenil této „agendy evropských křesťanů“ s jejími 26 závazky směřujícími k viditelné jednotě, k intenzivnější spolupráci na různých tématech a k přispění k tehdy probíhajícímu vzniku evropské jednoty.

„Mnohokrát jsem si pomyslel, že mou nejdůležitější službou pro Venezuelu,“ prohlásil nedávno, „je služba důvěře a naději, která pochází z víry v evangelium Ježíše Krista. Pocit opuštěnosti, únavy a zoufalství jsou drásavým a velmi nebezpečným zlem.“

„Věřím v diplomacii míru, setkání, dialogu, otevírání procesů, jak nás učí papež František,“ shrnul na konci své mise ve Venezuele.

Toužil prožívat své biskupské poslání zakotvený v Božím slově: „Jde před vámi do Galileje, tam ho uvidíte, jak vám řekl.“ Galilea je místem, kde všechno začalo. Setkání s Pánem, to setkání, které vedlo k volbě Boha a nikoli Božích věcí; setkání, na které se už nezapomene, ale které tolikrát končí překrytí věcmi, prací, starostmi, hříchem a zesvětštěním. Opakoval sobě i ostatním, že je třeba často putovat do vlastní Galileje, připomínat si své setkání s Pánem, svůj úžas, a odtud znovu vycházet.

Ještě z Venezuely napsal: „Pandemie zanechá stopy v otázce víry. Kdo svěruje svůj život vědeckému rozumu, technice, trhu, penězům, moci, potěšení..., ocitá se v nové situaci, kdy cítí, jak nedůvěryhodné tyto záchranné kruhy jsou. Utrpení této doby klade otázku o samotném Bohu, o jeho lásce a prozřetelnosti. Kde je Bůh ve chvíli, kdy se toto utrpení děje? V této situaci mi připadá naléhavé najít cesty, jak svědčit o ukřižovaném a vzkříšeném Kristu, jak znovu předkládat víru v něho, tedy v Boha, jemuž můžeme svěřit svůj život a zachránit se tak od nebezpečí upadnutí do ztráty smyslu a nicoty.“

Ve svém posledním vzkazu nám svěřil: „Pravděpodobně pro mne nadešla hodina návratu do Otcova domu. Budu vás z nebe speciálním způsobem provázet. Objímám vás. Mám vás rád! Aldo.“

Celestino Migliore,

apoštolský nuncius ve Francii

(Zdroj: *L'Osservatore Romano*

z 10. 12. 2021, redakčně kráceno)

Dialog, výchova, práce: dohoda přinášející mír

ZAMYŠLENÍ

Papež František v poselství ke Světovému dni míru, který se slaví prvního ledna, napomenul politiky, kteří investují více do zbrojení než do vzdělání. Jak vrátit mladým naději a obrátit kolo dějin? Přinášíme rozhovor s prof. Vincenzem Buonomo, rektorem na Papežské lateránské univerzitě.

Dnes je vzhledem k pandemii covid-19 podle Světové banky téměř o 100 miliónů víc lidí, kteří žijí v chudobě. Podle Stockholmského mezinárodního institutu pro výzkum míru (Sipri) dosáhly světové výdaje na zbrojení navzdory covidu částky 2000 miliard dolarů (oproti 1650 miliardám v roce 2019).

Na základě těchto dat pronesl papež František k letošnímu 55. Světovému dni míru důrazné poselství, které však nepostrádalo naději. Papež navrhuje tři věci: **mezigenerační dialog, vzdělání a práci**. To jsou podle něj nástroje k vytváření trvalého míru.

Jak přenést toto poselství do výzev dnešní společnosti? Zeptali jsme se profesora Vincenza Buonomo, rektora na Papežské lateránské univerzitě.

● Jak vypadá dialog mezi generacemi jako nástroj míru? Na co se dnes můžeme spolehnout, když jak pandemie, tak technologický vývoj přinášejí tolik samoty a lhostejnosti?

Papežovo poselství především předestírá dialog ne jako cíl zlepšení vztahů mezi generacemi, ale jako metodu. A myslím, že je to zásadní rys, který nám umožňuje udělat z dialogu efektivní nástroj míru, protože velmi často spojujeme dialog jen s možností komunikace. Ve skutečnosti dialog předpokládá něco víc – je to dohoda mezi generacemi, dohoda, v níž má dané slovo svoji váhu. Velmi často děláme z dialogu jen technický nástroj a ne něco, co sdílíme a co se stává metodou nebo každodenním jednáním.

● Vzdělání a výchova se poslední dobou považuje spíše za výdaj než za investici. A náklady na zbrojení vzrostly. Jaké kroky by měli udělat politici, aby podpořili spíše kulturu „péče“ než kulturu „války“?

Vztah mezi vychovatelem a vychovávaným je vztah, který se denně buduje na základě ústupků na obou stranách. Tento typ metodologie výchovy by měl sloužit i velkým otázkám, jimž lidstvo čelí. Problém závodů ve zbrojení a s tím spojené omezování výdajů v jiných oblastech nastává hlavně proto, že jsou zbraně spojovány s konceptem moci. My se tedy musíme snažit skrze výchovu a vzdělání prosazovat sdílené hodnoty. To je aspekt, který papežovo poselství zdůrazňuje, protože pokud existují sdílené hodnoty – například mír – je to způsob, jak překonat konflikt. Ale konflikt se překoná jediné, když odstraníme zbraně, jde tedy o řetězovou reakci.

● Práce je místem, kde se učíme, jak přispět ke snesitelnějšímu a krásnějšímu světu, a je faktorem pro zachování míru. Nejistot a vykořisťování pracujících však během pandemie přibýlo. Co tedy můžeme dělat, aby se mladým vrátila chuť k boji proti nejistotám, bídě a vykořisťování?

Práce není jen prostředkem zajišťujícím klid ve společnosti, jak se tradičně říká. Práce je něčím, co zajišťuje mír jako takový. Chybí-li předpoklad práce, chybí výchova, chybí mezigenerační vztah, chybí dialog. Protože člověk z práce nezískává jen obživu, ale vyjadřuje v ní svoji důstojnost. To najdeme v církevním učení i u papeže Františka, který to vícekrát zdůrazňoval. Tím pádem dnešní politici, nebo spíše ti, kteří nesou zodpovědnost, tedy takzvaní „rozhodující činitelé“, musí udělat z práce prioritu a nejen jeden z mnoha bodů politické agendy. Myslím si, že mladá generace potřebuje nejen pracovní místo, ale takovou práci, která dokáže zhodnotit jejich kvalifikaci, a především jim dát pocit, že jsou protagonisti svých vlastních rozhodnutí v oblasti práce.

Spojovníkem tří prvků – dialogu, výchovy a práce – je dohoda. Dohoda mezi generacemi, dohoda o vzdělání, dohoda o práci: dohoda je klíčové slovo, které tyto prvky staví do služeb míru. Protože jinak by se jednalo o tři samostatné, na sobě nezávislé hlasy.

Lorenzo Russo

(Převzato z www.focolare.org)

Ilustrační foto: P. Ettler

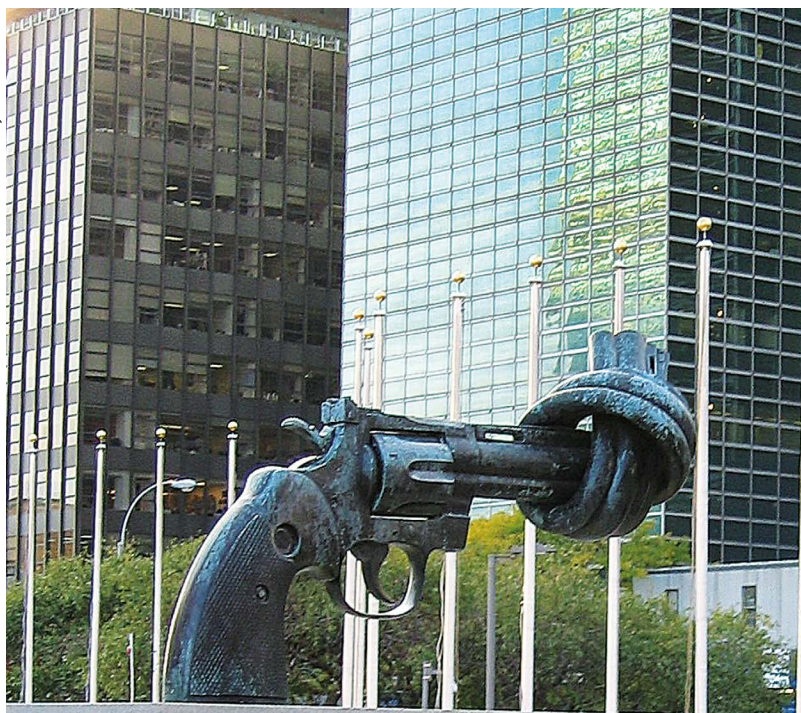

Foto: archiv T. Hoffmanna

„Vesmírný tým“ roku 2020.

Různost jako hnací motor

ČLOVĚK V DNEŠNÍ DOBĚ

Sešli jsme se k rozhovoru s Tomášem Hoffmannem, knězem, který pochází z Letohradu. Již patnáct let žije na Vesmíru, v Centru života mládeže uprostřed Orlických hor. S Tomášem se známe dlouhá léta, v dětství jsem k němu vzhlížel jako ke svému vzoru, staral se o nás jako spirituál Biskupského gymnázia v Hradci Králové a je mým biřmovacím kmotrem. Tento rozhovor byl pro mě vzácnou chvílí a níže jsou střípky z pěti hodin, které jsme spolu do noci jednu adventní neděli prohodili.

● Jaké bylo tvé dětství?

Dostal jsem dar krásné rodiny a milujících rodičů. Rodičů, kteří se měli rádi a projevovali si to, kteří nás milovali, ale současně nám uměli říct ne a jednoznačně vyjádřit, že nějaké jednání se jim nelíbí. Také dokázali jasně říct, že je dobře jít do kostela. Zároveň nám od malička ukazovali, že křesťanství není prioritně to, že jdu v neděli do kostela.

● Jaká byla tvá cesta ke kněžství?

Jako mladý kluk jsem měl touhu žít v manželství, ale v upřímném hledání jsem zjistil, že mě Pán Bůh volá jinak

a to k zasvěcenému životu. Ale ještě než mi to došlo, šel jsem na vysokou školu, kde začal můj život ve společenství mladých, mezi gen (mladými z Hnutí fokoláre – pozn. red.), a po dvou letech jsem jasně cítil, že „stavárna“ není má cesta. Po rozhovoru s jedním knězem, který mne velmi dobře znal, jsem se rozhodl jít na vojnu. Potřeboval jsem získat čas.

A tam se to stalo - před Vánocemi 1986 ve dvaceti a půl letech. Byl jsem v prostředí, které bylo vulgární a drtivá většina vojáků nevěděla, proč žije. Různí kluci si tam hojili svoje ego. V tu dobu mi vyvstal ten předcházející ži-

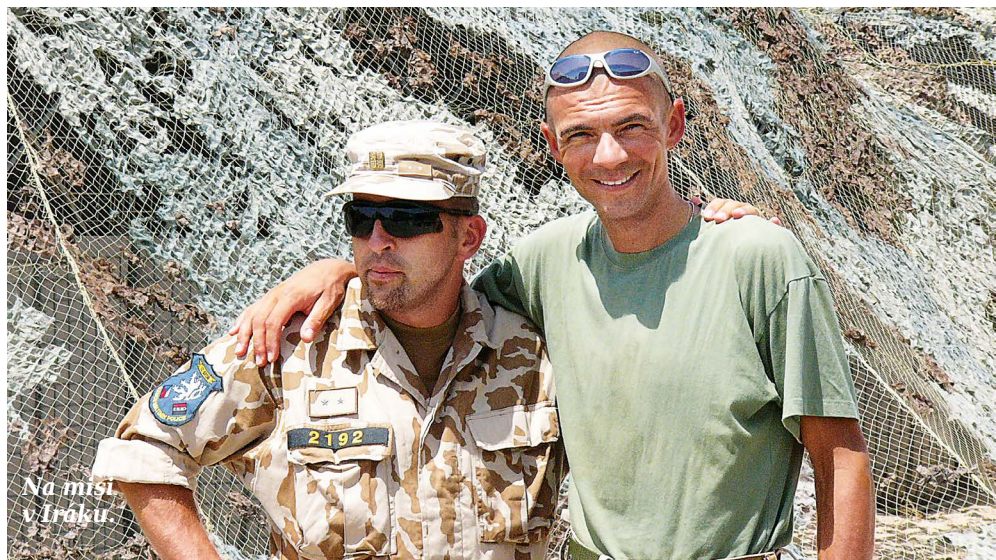
vot ve společenství gen a to, že chci žít přítomnost. Že nechci tu vojnu přežít, ale prožít. Kluci gen mi přepisovali Slovo života a nějaké myšlenky a já jsem se je snažil aplikovat na vojnu. Zjišťoval jsem, že je to skvělé. Neříkal jsem, že jsem věřící, ale když se někdo zeptal, přiznal jsem to. A postupně ve mně narůstala radost, že mám pro co žít. V kontrastu s tím jsem vnímal ubohost života člověka, který žije jen pro to, aby se jednou za čtrnáct dní opil na vycházce. V tu chvíli mně začalo úplně jasně blikat, že chci dělat něco pro lidi, kteří nemají pro co žít, abych jim mohl ukázat, že život je krásný. A přišla touha po zasvěceném životě a kněžství.

● Tomáši, v té době náhle zemřel tvůj tatínek. Jak jsi to nesl?

Byla to strašně silná zkušenost. Po dvou letech na vojnu jsem jel na Vánoce domů. Při přestupu v Ústí nad Orlicí, jsem zašel do kostela. A pan kostelník se ptá, jestli jedu na pohřeb a já: na jaký? On sprásknul ruce a říká: „Tatínek ti včera umřel.“ To bylo, jako když bodne... A já uvnitř říkám: „Tati, tak ty jsi teďka už tady se mnou. Jsi mi blíž, než když jsem byl v kasárnách.“ I když tento náhlý odchod tatky byla bolest, nezapochoval jsem, že tatínek „je“ a je mi blízko. Poprvé jsem se natvrdo dotknul toho, že když člověk vyrůstá v živé víře, žije s tím, že jsme tady, abychom se dožili věčnosti.

● Po listopadu roku 1989 jsi prožil několik měsíců v mezinárodní citadele Hnutí fokoláre v Loppianu u Florencie. Jak na tu dobu vzpomínáš?

Kromě toho, že jsem v Loppianu více poznal spiritualitu jednoty, bylo pro mě největším darem, že se mi otevřelo srdce. Byli jsme „těmi z východní Evropy“, kteří prožívali těžké věci. Měli jsme ostatním co sdělit, ale současně jsem si uvědomil, že jsem do té doby vůbec nesledoval mezinárodní dění, a pochopil

Na misi v Iraku.

jsem, že je ve světě stále mnoho jiných bolestí. Druhá věc byla, že jsem zjistil, že v různých kulturách lidé dělají věci různě. V dílně jsem pracoval s Brazílcem a Švýcarem a každý pracoval úplně jiným stylem. A v mých očích to brácha z Brazílie flákal. Když jsem s ním potom více mluvil, pochopil jsem, že to neflákal, jen je jinak a jinde vychovaný a má jiné zvyklosti. Na tomto jednoduchém zážitku jsem si uvědomil, že je potřeba nemít předsudek, že když někdo dělá věc jinak, není to divné, je to jiné... a je to DAR! Různost je neskutečně krásné bohatství a hnací motor, pokud chceme v té různosti budovat jednotu.

● **Pět let jsi sloužil jako duchovní v armádě a zúčastnil ses například dvou misí v Iráku. Jakou lekci ti to dalo do života?**

Na běžkách se spolubratrem Janem Barborkou.

Do služby v armádě jsem byl dvakrát zván tehdejší hlavním kaplanem a kamarádem Tomášem Holubem. Nicméně až na potřetí, když mne o to požádal pan biskup Dominik, jsem pochopil, že ano. V Iráku jsem byl dvakrát. Obě mise jsem vnímal jako službu lidem a národu v pototalitní zemi, kde byl svržen diktátor Saddáma Hussaina. Každá mise byla v jiné situaci i na jiném místě. Polní nemocnice a pak jednotka vojenské policie. Ale co bylo stejné? Byla to humanitární pomoc a ... vždy hrozilo nebezpečí. Pro mne to byla výzva se za ty věci -

U kostela svatého Matouše blízko centra života mládeže Vesmír.

situace a především lidi modlit, ... a někdy i jasně říct: „Veliteli, já se opravdu za tu věc modlím.“ Pamatuji se, jak jednou odpověděl velmi jednoduše a jasně: „Ty vole, kaplane, to doufám.“

Jinak to, že často slyšíš střelbu a víš, že tě třeba padající kulka může trefit, ... a je-li to do hlavy, tak je jasné, že stojíš před Pánem Ježíšem bez upozornění..., to je zajímavý stav. Ze začátku ve mně všechno křičelo: „Tome, co tady děláš? Jsi kněz, tak proč jsi ve válce?“ Ale... poměrně jednoduchým připomenutím toho, že chci žít ne svůj vlastní nápad, ale své povolání, mi bylo jasné, že tam mám být. Říkal jsem: „Pane pomoz mi žít tak, abych se nemusel stydět, když bych najednou stál před tebou.“ A toto byla velmi cenná zkušenost. Proto také o misích v Iráku rád říkám, že to byla nejsilnější duchovní cvičení, která jsem prožil.

● **A po Iráku přišel Vesmír, kde jsi už patnáct let...**

To teprve začala „vojna“. I na Vesmír jsem doufal, že nepůjdu. Viděl jsem „do kuchyně“, hovořil jsem s týmáky i otcem Pavlem, který tam působil, a tak jsem věděl, že to není lehké. Ale jsem rád, že tu jsem, i když vím, že je na čase střídat. Pořád mě ta práce baví, protože obsahuje to, co bych každému knězi přál - vlastně synodální cestu, naprosto konkrétně žitou. Je to cesta, kde jdeme spolu. Kde farář není velitel a všichni poslouchají. Není tím, kdo utváří program, ale je součástí týmu, ve kterém je ještě jeho spolubratr a mladí laici, kteří se střídají. To obnáší obrovskou péči. Cílem této „vesmírné komunity“

je žít společenství, kde by byl Ježíš mezi námi a pokud možno se dotýkal lidí, kteří sem přijíždějí. Buď na předem připravený víkend či jen tak s partou lidí nebo přijede školní třída, ve které devadesát procent děcek neví o Pánu Bohu nic. Chceme jim vytvořit prostředí, kde jim nebudeme kázat o Pánu Bohu, ale kde je budeme mít, troufám si říct, božsky rádi. A vidíme, že to funguje.

● **Působíš šťastně a spokojeně. Jak to děláš, že jsi šťastný a identifikovaný ve svobodném povolání?**

Protože součástí mého kněžského života je společenství. To zažívám doma, na Vesmíru, a snažíme se o to právě i s kněžími, i když nežijeme v jednom domě. Už jenom to, že se pravidelně setkáváme, někdy si i něco uvaříme, strávíme společně dovolenou, jezdíme na kola, na lyže... Zažíváme něco, co je vlastně obyčejný rodinný život. Je to rodina, ne ta biologická, ale duchovní, a bez ní se žít nedá. Samozřejmě nevím, co mě ještě čeká za zkoušku, ale to štěstí je opravdové. Vidím plody své služby (to je veliký dar a ne samozřejmost) a mám rodinu, nejsem sám.

● **Co bys řekl mladým, že je pro život opravdu podstatné?**

Vnímejte všechno, co je kolem vás, jako určitý dar, který vám VŽDY může něco dobrého přinést. Jakmile budete o toto usilovat, budete v sobě pěstovat zdravou pokoru - ta vede k prostému štěstí a radosti.

Za rozhovor děkuje
Jan Diblík

Očkování – to, co nás rozděluje...?

VZTAHY, RODINA, SPOLEČNOST

Téma, které se probírá v rodinách, mezi přáteli, na pracovištích, ve sdělovacích prostředcích, téma, které nás ovlivňuje a – budme upřímní – je někdy i předmětem rozdělení. Hovořili jsme o tom s MUDr. Martinem Uhrem, fokolárinem, lékařem a knězem. Žije ve fokoláre v polských Katovicích a pracuje u zdravotnické záchranné služby v Ostravě.

Převoz pacienta ve vrtulníku.

Foto: archiv M. Uhra

● **Pracuješ jako lékař záchranné služby v jednom z covidem nejvíce postižených krajů v České republice. Jakou zkušenost s touto nemocí prožíváš ve své práci?**

Transportovat pacienty s onemocněním covid-19 v těžkém stavu není vůbec lehké a už vůbec ne příjemné – musíme se obléci a několik hodin zůstat v kompletních ochranných prostředcích, potíme se, nemůžeme jít na WC a k tomu se musíme starat o infekčního pacienta, který je v tak těžkém stavu, že nemůžeme říci, zda se ho podaří dovézt živého. Takových pacientů bylo během předcházejících vln hodně. Bylo to fyzicky i psychicky velmi vyčerpávající.

Nyní je situace trochu jiná. Máme hodně pacientů s covidem, ale nemáme takové množství těžkých stavů. Proto i transporty infekčních pacientů v těžkém stavu výrazně poklesly. V těžkém stavu jsou teď spíš pacienti středního věku i mladší, převážně neočkovaní. U těch je výrazně větší riziko trvalých následků a smrti.

● **Nechat či nenechat se očkovat... víme, že na to jsou různé pohledy. Co si o tom myslíš ty? A není snad důležité nechat na každém, aby se rozhodl sám?**

Otázku ohledně očkování dostávám často jako lékař nebo jako kněz v rozhovorech nebo ve zpovědi. První mojí zásadou je nepřemlouvat. Druhou věcí je, že se s tím zájím dělím o své zkušenosti a důvody, proč jsem se nechal očkovat já a proč považuji očkování za potřebné.

● **A jaké jsou konkrétně tyto zkušenosti?**

Jsou „kruté“. Jednou z nejstrašnějších profesionálních lékařských zkušeností je vidět dusícího se člověka. Je to hrozný pohled pro nás zdravotníky, a o to horší je pro rodinné příslušníky. Kdyby byla větší proočkovanost, nemuselo by být tolik pacientů s těžkým průběhem. Právě neočkovaní pacienti odebírají velké množství fyzických i psychických sil ošetřujícímu personálu. Kromě toho jsou nemocnice nuceny zavírat

S kolegy při převozu pacientů.

některá oddělení neakutní péče a měnit je na covidové jednotky. Takže plánované operace – například výměna kyčelního nebo kolenního kloubu – musí být přesunuty „na neurčito“. Tito lidé doma trpí nadále svými bolestmi. Považuji to za závažný důsledek lidských rozhodnutí. Každý z nás dostal svobodnou vůli, můžeme se rozhodovat, ale za svá rozhodnutí neseme zodpovědnost.

Tvrdit, že se s covidem nesetkám, je iluzorní a naivní. Reálně je těžké se setkání s ním vyhnout.

V ochraně proti covidu-19 máme prakticky jen dvě možnosti – buď postavíme bariéry: důsledné nošení roušek nebo respirátorů všude, minimalizujeme pohyb obyvatelstva včetně dětí, práci s fyzickou přítomností omezíme na minimum a mohl bych toho vyjmenovat hodně. Stavění bariér určitě přináší omezení přenosu onemocnění, ale z důsledků těchto opatření (některé známe), řekněme si pravdu, máme strach. Samota, omezení, izolace, přerušení sociálních kontaktů...

Druhou možností je očkování, které podle mých zkušeností přináší ten efekt, že nemáme tolik těžkých stavů a úmrtí. V současné době při proočkovanosti nad 60 % v České republice (ještě málo pro vytvoření komunitní imunity) vidíme, že výrazně stoupá podíl neočkovaných pacientů v těžkém stavu s rizikem smrti. Člověk v těžkém stavu s covidem umírá sám, bez svých příbuzných (resp. v přítomnosti „skafandrově“ oblečeného ošetřujícího personálu).

● **Očkování nás nechrání proti nakažení. Chrání nás ale ve vysokém procentu proti těžkému průběhu a proti hospitalizaci. Ale není očkování také nebezpečné?**

Určitě existují zdravotní kontraindikace, ale to jsou vysoce specifické situace, řekl bych výjimky. Ano, nemohu opomenout také, že očkování má vedlejší účinky. Ty se však týkají každého očkování a mohou se týkat jakékoliv léčby. Ale těžké vedlejší účinky jsou udávány v minimálních procentech, respektive jejich výskyt můžeme nazvat vzácným. Jestli ale považuji za rizikový vedlejší účinek očkování bolest hlavy, únavu..., tak proti němu musím postavit riziko těžkého či smrtelného průběhu onemocnění. Na miskú vah musíme položit vždy ověřené výhody a ověřená rizika a těžké důsledky, které to přináší (nejen pro mne).

● **V rodinách, ve společnosti se diskuse na téma očkování staly předmětem rozdělení, hádek, nevraživosti. Co si o tomto důsledku myslíš ty?**

Za to nám to nestojí. V konzultacích či výměně názorů se naučme argumentovat fakty, tedy přesnými citacemi (pokud možno vědecky relevantních časopisů). Nepoužívejme věty „Četl jsem...; Slyšel jsem...; V televizi říkali...; Na YouTube jsem viděl...; V té (daleké) zemi se stalo...“. Nepoužívejme nejasné zdroje, o kterých nevíme, odkud jsou, ale ověřujme si je (například populární i zahraniční časopisy). Tak se často rodí „fake news“. Podle mého názoru v sobě nesou známky hry, kterou znám z dětství – „tichá pošta“. A i když nedojdeme k jednotnému názoru, nedovolme, aby nás covid rozděloval tak,

Ve skafandrové výbavě.

vě: „Jednota, společenství a dialog jsou vždy křehké.(...) Vzpomínky na zranění mohou vést k zatrpklosti, nedůvěře, ba i opovržení; a podněcují nás, abychom se oddělovali ohradami od těch, kteří jsou jiní než my. Rány však mohou být i průchody či otvory, které napodobujíce rány našeho Pána umožňují průchod Božího milosrdenství. Jeho milosti, která mění životy, činí z nás šířitele klidu a smíření.“¹

Setkávám se s konkrétními rodinami (nejen pracovně), ve kterých část rodiny byla naočkována a část očkování odmítla. V těchto rodinách onemocněli všichni členové... Ale někteří nenaočkování už nejsou mezi námi... Utrpení je o to větší, protože, podle mého názoru, to tak skončit nemuselo.

Dalším vážným faktorem je, že naše prostředky ve zdravotnictví nejsou neomezené. Mají svoje hranice a mohou být vyčerpány. Starat se o pacienty s těžkým průběhem covidu-19 nemůže každý zdravotník, ale musí to být specialista (i střední odborný personál musí být odborný). Těch také nemáme neomezené množství. Proto se může stát, že se o nemocné s covidem nebudeme moci postarat, i když bychom skutečně chtěli. Sám jsem to zažil na vlastní kůži, když jsem resuscitoval (ve vší „skafandrové“ výbavě) pacienta s covidem a zástavou srdce a podařilo se nám ho zresuscitovat. Velmi těžko jsem hledal pro něj místo v nějaké nemocnici. Nakonec jsem přijel do té, kde byl pacient přijat, ale přijímající kolega mi řekl: „Ale Martine, uvědomuješ si, že my pro něho nemáme místo?“

Ještě na závěr můj pohled jako křesťana (a kněze), který určitě nebude vyčerpávající.

Pokud základním zákonem, který Ježíš přinesl na svět, je zákon lásky, zákon vzájemné lásky, tak ani tato oblast není

z tohoto zákona vyňata. Láskou k bližnímu je i to, abych mu nezpůsobil zbytečnou bolest, utrpení. Pokud těžce onemocním a nemusel jsem onemocnět, způsobuji bolest (a ne malou, a nehovořím o možné smrti) své rodině a svému okolí. A nejen to. Umožňuji, aby se nemoc i se svým těžkým průběhem šířila dál (i na „nevinné“). Tak je utrpení o to větší... A tomu bych se měl snažit svými silami a možnostmi zabránit.

*Za rozhovor děkuje
Magdalena Broschová
(Rozhovor se uskutečnil
v prosinci 2021.)*

1. Projev papeže Františka v katedrále svatého Martina, Bratislava, 13. září 2021.

MUDr. Martin Uher u pacienta.

že spolu přestaneme mluvit nebo přerušíme styky. To by byl (a je) asi ten nejhorší důsledek. Možná právě covid nás učí přijímat druhého s jiným, opačným názorem a nechat dveře stále otevřené.

Připomenulo mi to slova papeže Františka v katedrále sv. Martina v Bratisla-

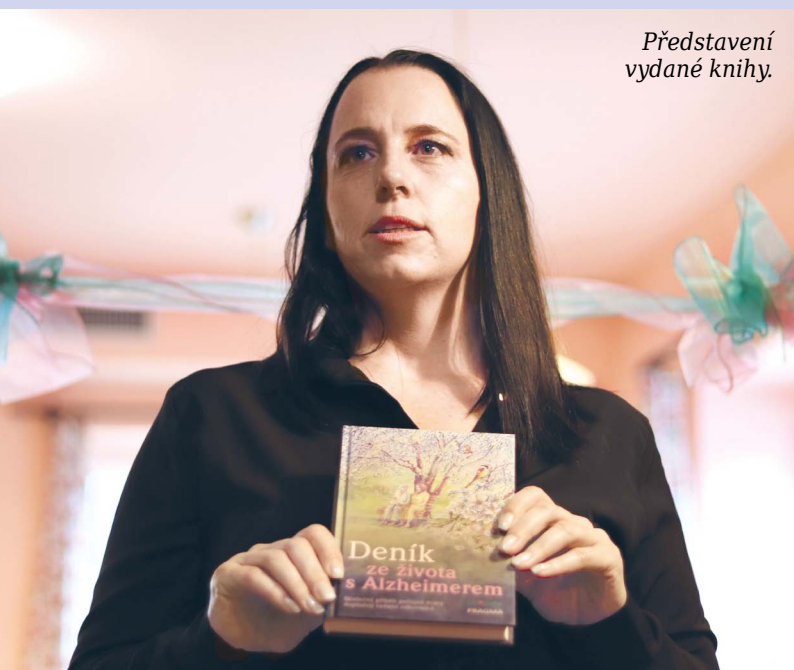

MUDr. ThLic. Martin Uher, PhD. et PhD., pochází z Prahy. Žil ve fokoláre v Praze, v Košicích, Bratislavě a v současné době v polských Katovicích. Přednášel na Univerzitě Pavla Jozefa Šafárika v Košicích. Jako lékař pracoval v oblasti dětské intenzivní medicíny a v záchranné službě. V roce 2018 přijal kněžské svěcení.

Veronika Maslíková:

Moje první rada pro „pečující“: Nebudte na svoji službu sami.

POSEZENÍ S ŘEDITELKOU NEZISKOVÉ ORGANIZACE

Představení
vydané knihy.

hned zpočátku, lze průběh zpomalit a prodloužit období, kdy je nemocný do velké míry soběstačný. Proto je tak důležitá včasná diagnostika, díky níž může nemocný získat i celé roky relativně plnohodnotného života navíc.

Jaké jsou ty nejčastější příznaky, kterých si může okolí všimnout?

První příznaky demence přicházejí plíživě a okolí jim zpočátku nepřipisuje velký význam – i sám nemocný často dojde k závěru, že jde jen o běžný projev stáří. Jedním z prvních projevů bývají poruchy krátkodobé paměti. Váš blízký může během jednoho rozhovoru opakovat otázku, která už byla zodpovězena, nebo vám vyprávět několikrát jeden a tentýž zážitek. Dále si můžete všimnout náhlé a výrazné změny chování, jako je nezvyklá slovní agresivita, nebo naopak stažení se do sebe. Zaznamenat můžete také problémy s vyjadřováním. Nemocný častěji hledá slova, případně je nahrazuje nesprávnými výrazy. Ztrácí se také abstraktní myšlení, takže nemocný například přestane vnímat hodnotu peněz. Proto se může stát, že nechá v restauraci nesmyslně vysoké spropitné, nebo si naopak nevezme dost peněz na nákup. Souběžně s těmito příznaky dochází k omezení schopnosti vlastního náhledu na situaci. Nemusí tedy poznat, že je „něco špatně.“ O to důležitější je, aby si těchto příznaků všimla rodina.

Co jsou naopak nejčastější těžkosti, s nimiž se na vás pečující lidé v poradnách obracejí?

Já začnu z opačného konce. Nejčastější těžkostí, s níž se setkáváme, je pozdní diagnostika. Rodinní pečující často při-

I díky osobnímu zážitku péče o člověka s pokročilou fází Alzheimerovy nemoci založila Veronika Maslíková v roce 2017 neziskovou organizaci Dementia. Ta přináší pomoc pečujícím lidem, kteří se doma starají o své blízké s demencí a Alzheimerovou nemocí. Zeptali jsme se jí, co péče o těžce nemocné lidi obnáší a jak se mají pečující chránit před vyhořením.

Veroniko, dá se odhadnout, kolik lidí v Česku má Alzheimerovu nemoc?

Nemáme přesné statistiky a řada případů zůstává stále nedagnostikovaná, ale podle odborníků už v roce 2017 mělo tuto nemoc cca 142 tisíc lidí starších 60 let. A dnes je to číslo samozřejmě ještě vyšší. Na stránkách České alzheimerovské společnosti nalezneme poněkud pochmurnou předpověď, že lze v České republice do roku 2050 očekávat zvýšení počtu lidí s demencí na 280 tisíc.

O Alzheimerově chorobě se ví, že se takto nemocným lidem mění, rozpadá osobnost. Čím je to způsobeno a dá se proti tomu nějak bojovat?

Vlivem nemoci dochází ke změně biochemických procesů v mozku, v jejichž důsledku odumírají mozkové buňky. Nemoc dosud neumíme vyléčit, ale vhodnou medikací, nasazenou

Nezisková organizace Dementia vznikla v roce 2017 a působí zejména na území Středočeského kraje.

Zde pomáhá lidem, kteří pečují o své blízké s Alzheimerovou chorobou nebo některým typem demence. Díky terénním aktivitám i rozsáhlé poradenské práci je oporou pro stovky rodin, zároveň se soustřeďuje také na vzdělávání veřejnosti v tomto tématu a organizuje řadu osvětových aktivit. Mezi ně patří například Běhy proti demenci, nově vydaná kniha *Deník ze života s Alzheimerem* nebo alzheimer-friendly kavárny.

Více informací najdete na www.dementia.cz.

cházejí až ve chvíli, kdy se stav nemocného prudce zhoupne, oni musí řešit spoustu problémů najednou a dostávají se do krize. Kdyby začali jednat hned při prvních příznacích, měli by možná i několik let času na přípravu.

Domácí pečující často přicházejí s prosbou o radu, jak mají postupovat. Ocitli se v neznámé situaci a chtějí vědět, co je čeká a čemu by se měli nejdříve věnovat. Dalším důvodem bývá žádost o zavedení péče, o externí pomoc v domácnosti u nemocného. Poměrně „horkým“ tématem bývají neshody v rodině o tom, jak má péče vypadat. U člověka s demencí také zanikají společenské návyky a naučená omezení, proto se často chová z hlediska zdravých lidí nepříjemně. Jeho blízcí si ale někdy neuvedomí, že nejde o zlomyslnost nebo nevděk nemocného, ale že je jeho chování ovlivněno nemocí.

Co mají pečující lidé dělat, aby náročnou a často mnoho let trvající službu zvládli a nevyhořeli?

Pečující musí myslet i na své duševní a tělesné zdraví a na svůj vlastní život. „Obětovat se“ až do úplného vyhoření je nakonec kontraproduktivní pro všechny zúčastněné, protože pečující na dně svých sil nejen sám trpí, ale navíc nedokáže poskytovat kvalitní péči. První zásada proto zní: nepečujte sami. Je třeba dělit se o povinnosti pečujícího s dalšími členy rodiny i s externími sociálními službami. Pečující si musí najít čas i na sebe, na své známé, na svou profesi, na své koníčky. Měl by si najít způsob, jakým „dobíjet baterky“. Lze sestavit týdenní harmonogram péče, takže pečující předem ví, kdy má volno.

Vy jste před pěti lety založila neziskovou organizaci Dementia, jejímž cílem je pomáhat právě pečujícím lidem, kteří se dlouhodobě starají o své nemocné blízké. Co vás k tomu vedlo?

S kolegyněmi z oboru jsme byly často svědky tristní situace, v jaké se ocitají rodinní pečující – jako by se od nich očekávalo, že bez přípravy, znalostí a vnější podpory budou plnit roli pečovatele, zařídí i všechno ostatní a k tomu zastanou i svou běžnou práci a rodinný život. Takové podmínky jsou neudržitelné a domácí pečující často platí vlastním zdravím či problémy v rodině. Proto jsme se rozhodli vytvořit služby, které je podpoří, a snažit se zároveň o systémové změny.

A jak těmto pečujícím konkrétně pomáháte?

V první řadě spolehlivými informacemi, protože těch se pečujícím často zoufale nedostává. V počátečních stádiích demence stačí mnohdy pečujícího správně nasměrovat. Když nemoc pokročí a je třeba intenzivnější péče, nabízíme pečujícím podporu odborníků ze všech možných oblastí, od sociálních služeb přes neurologii, psychologii, psychiatrii, výživu, právo až po duchovní péči. Pořádáme tematické přednášky, dále fungují naše svépomocné skupiny pečujících, moderované odborným pracovníkem. Zprovoznili jsme i dvě centra podpory a sdílené péče, kde se setkávají jak pečující, tak jejich nemocní. Pro lidi s demencí je připraven aktivizační program a pečující mají možnost zlepšovat své pečovatelské dovednosti a sdílet své starosti i radosti.

Existuje nějaký signál, kdy je dobré si říct: „Na toto už nestačím, je potřeba dát nemocného do specializovaného pobytového zařízení“?

Nelze říci, že by existoval nějaký jeden univerzální signál. Příznaky tzv. „vyhoření“ může zažít každý pečující. Než ale rozhodneme, že „už to nejde“, je dobré zjistit, zda ty potíže

Před
berounskou
poradnou.

spíš neznamenají, že by se mělo něco změnit na způsobu, jak pečují. Měli bychom si zodpovědět tyto otázky: „Získali jsme všechny dostupné informace a využili je při organizaci péče? Sjednali jsme si veškerou dostupnou pomoc i od profesionálních sociálních služeb? Podělili jsem se o péči s ostatními členy rodiny? Čerpáme duševní i odbornou podporu ve svépomocné skupině či u specificky zaměřených profesionálů? Podařilo se nám uchovat si čas na vlastní rodinu, zájmy, společenské kontakty a podobně?“ Pokud zní všechny odpovědi „ano“, a přece se z nějakého důvodu jeví další péče jako neprůchozí, je na čase rozhlédnout se po vhodném zařízení. Je dobré předem si o něm zjistit co nejvíc informací, nejlépe od lidí, jejichž blízcí tam byli. Zároveň je vhodné vybrané domovy navštívit a nechat na sebe zapůsobit jejich atmosféru.

Dá se této nebezpečné nemoci nějak bránit?

Ne, zabránit Alzheimerově nemoci zatím neumíme. Případný nástup lze ale ovlivnit životním stylem. Nejúčinnější prevencí je vyrovnaná fyzická aktivita, zdravá životospráva, dostatek spánku a častý „trénink“ mozku. Je dobré zabývat se o dění kolem sebe, stýkat se s přáteli, věnovat se nějakým koníčkům, učit se nové věci.

Za rozhovor děkuje Vojtěch Jurásek

Ilustrační kresba: Petr Ettler

„Kdo ke mně přijde, toho jistě neodmítnu.“

(Jan 6,37)

SLOVO ŽIVOTA

Únor 2022

Toto Ježíšovo prohlášení je součástí dialogu se zástupcem, který ho po zázraku rozmnožení chlebů vyhledal a žádal po něm další znamení, aby v něj uvěřil.

Ježíš zjevuje, že on sám je znamením Boží lásky; dokonce je Božím Synem, který byl Otcem poslán, aby přivedl do jeho domu každé stvoření, zejména každého člověka, stvořeného k jeho obrazu. Ano, protože sám Otec již převzal iniciativu a přitahuje všechny k Ježíšovi¹ tím, že do srdce každého vkládá touhu po plném životě, tedy po společenství s Bohem a se všemi bližními.

Ježíš tedy neodmítne nikoho, jakkoli daleko se může cítit od Boha, protože vůle Otce je nikoho neztratit.

„KDO KE MNĚ PŘIJDE, TOHO JISTĚ NEODMÍTNU.“

To je skutečně dobrá zpráva: Bůh všechny nesmírně miluje, jeho něha a milosrdenství se obrací ke každému muži a ženě. Je trpělivý a milosrdný Otec, který čeká na každého, kdo – pobádán vnitřním hlasem – vykročí na cestu.

Často trpíme pochybnostmi: Proč by mě měl Ježíš přijmout? Co ode mne chce? Jediné, co po nás Ježíš ve skutečnosti chce, je nechat se jím přitáhnout, osvobodit srdce od všeho, co mu překáží, a s důvěrou přijmout Ježíšovu nezištnou lásku.

Je to ale také výzva, která podněcuje naši zodpovědnost. Když totiž zažíváme tak velkou něhu ze strany Ježíše, cítíme se i my vedeni k tomu, abychom ho přijímali v každém bližním²: muži či ženě, mladém či starém, zdravém nebo nemocném, z naší nebo jiné kultury... a nikoho neodmítali.

„KDO KE MNĚ PŘIJDE, TOHO JISTĚ NEODMÍTNU.“

Jedno křesťanské společenství v kanadském Quebecu žije Boží slovo a snaží se přijímat mnoho rodin přicházejících do jejich země z různých koutů světa: z Francie, Egypta, Sýrie, Libanonu, Konga... Všechny přijímají a pomáhají jim i v jejich začlenění. Znamená to odpovídat na mnoho jejich otázek, vyplňovat s nimi formuláře nutné ke statutu uprchlíka nebo k získání trvalého pobytu, domluvit se se školou, kterou budou děti navštěvovat, seznámit je s místem, kde budou žít. Důležité je také zapsat je do kurzů francouzštiny a pomoci jim s hledáním práce.

Guy a Micheline píšou: „Jedna syrská rodina, která do Kanady utekla před válkou, zde potkala jinou rodinu, která právě dorazila a byla ještě velmi dezorientovaná. Přes sociální síť aktivovala solidaritu a mnoho přátel se postaralo o nezbytné – o postele, pohovku, stoly, židle, nádobí, oblečení, knihy a hračky, které za podpory rodičů spontánně darovaly děti z našich rodin. Dostali více, než potřebovali, takže zase oni pomohli dalším chudým rodinám v jejich domě. Slovo života toho měsíce přišlo tedy ve správnou chvíli: ‚Miluj svého bližního jako sám sebe!‘“ (Mt 22,39)

„KDO KE MNĚ PŘIJDE, TOHO JISTĚ NEODMÍTNU.“

Toto Boží slovo můžeme proměnit v život tím, že budeme svědčit jako jednotlivci i jako komunity o tom, že Otec je nablízku každému člověku.

Může nám pomoci následující rozjímání Chiary Lubichové o milosrdné lásce. Chiara píše, že tato láska „dokořán otevírá naše srdce a náruč pro ubožáky (...), pro lidi sužované životem a pro kající hříšníky. Je to láska, která umí přivínout bližního, který bloudí, přítele, bratra nebo kohokoliv a nesčetněkrát mu odpustit. (...) Je to láska, jež skoupě neměří, a proto jí nebude skoupě naměřeno. Je to bohatší, univerzálnější a konkrétnější květ lásky, než jaký měla duše dříve. Tato láska poznává, že se v ní rodí podobné city jako u Ježíše, pozoruje, že se jí vůči všem, s nimiž se setkává, derou na rty jeho slova: ‚Je mi líto zástupu‘ (Mt 15,32). (...) Milosrdenství je tím nejzazším projevem lásky, projevem, který ji dovršuje. A láska vítězí nad bolestí, neboť bolest patří jen k tomuto životu, zatímco láska zůstává i do věčnosti. Bůh dává přednost milosrdenství před obětí.“³

Letizia Magri

1. Srov. Jan 6,44.

2. Srov. Mt 25,45.

3. Ch. Lubichová, Když jsme zakusili bolest, ve Výbor z díla, Jan Malík – Nové město, 2016, str. 134–135.

Ať nepřehlédnu, co ode mne chceš

ŽIVOT ZE SLOVA

Před léty jsem byla poslána do lázní. Od první chvíle, co jsem překročila práh lázeňského domu, se mi tam nelíbilo. Přišla jsem na pokoj, kromě bílých stěn a povlečení bylo všechno v černé nebo šedé barvě. Dosedla jsem na postel a povídám: „Pane Bože, mně se tu tak strašně nelíbí, ale prosím, ať nepřehlédnu, co tady ode mne chceš.“

Asi za dva dny jsem stála u nástěnky a dívala jsem se, kdy jsou v nedalekém městečku mše. Zastavila se u mne paní na vozičku, že by ráda v neděli na mši, jenom neví, jak se tam dostat. Vzala jsem ji tedy s sebou. Stáňa, jak se paní jmenovala, nešla k přijímání. Bylo mi to líto, jenže nejsem apoštol, který by uměl začít o těchto věcech mluvit, a tak jsem vroucně prosila za ni, aby

zatoužila po svátostech, a za sebe, aby mně Duch Svatý dal ta správná slova.

Vrátily jsme se do lázní, odemykám jí pokoj a ona mi povídá: „Již několik let jsem nebyla u zpovědi, šlo by pro to něco udělat?“ V té době jsem pracovala na biskupské konferenci. Asi za dva dny měli mít moji kolegové nedaleko zasedání a po něm se zastavit za mnou. Požádala jsem tedy svého šéfa, kněze, aby posloužil Stáně svátostmi včetně pomazání nemocných.

Další neděli za mnou přijela kamarádka. Mimo jiné mne pozdravovala od své kolegyně Marušky, s níž jsem se jednou kdysi dávno setkala. Vyprávěla mi, že Maruška odchází do důchodu, že se přestěhovala do Rychvaldu – odkud shodou okolností byla Stáňa – a ráda by se o někoho starala, protože je sama. A tak jsme je zkontaktovaly a propojily.

Po asi dvou, třech letech jsme s kolegy jeli na zasedání do jižních Čech a v autě jsme se modlili růženec. Vzpomněla jsem si při něm na Stáňu, jak asi se jí daří, že jsme se už dlouho neslyšely. Odpoledne zvoní telefon. Volala Maruška, že Stáňa ráno v osm hodin zemřela. Byla to ta chvíle, kdy jsme se v autě modlili růženec. Vyprávěla mi, jak ty roky společně prožily.

Poté, co se Stáňa vrátila z lázní, Maruška ji, dokud to Stáně umožňovalo zdraví, vozila každou neděli na mši. Když to později možné nebylo, každý měsíc za ní docházel kněz a tři dny před smrtí byla zaopatřena. Stáňa v mladém věku odovděla, ale měla tři syny, kteří však byli rozhádáni. Když Stáňa už jen ležela, lékaři doporučili ústavní péči. Kluci to ale odmítli. Usmířili se a jeden z nich přestal pracovat, aby se mohl starat o maminku. Bratři mu chodili pomáhat, jak jen mohli.

Naplnila mne velická vděčnost Bohu za to, co vykonal, i za to, že mne k tomu přizval. Lidsky jsem neudělala nic, jen jsem ho prosila, „ať nepřehlédnu, co ode mne chce“, všechno ostatní už naplánoval a dělal sám. Uvědomila jsem si, že jsou okamžiky a situace, které nastanou jen jednou, a když je promarním, už je nikdy nebudu moci napravit. Bůh mne nepotřeboval, aby se Stáňa s Ním mohla setkat. Mohl najít mnoho způsobů, jak to udělat, ale potřeboval moje „ano“, aby nejen Stáně, ale i mně mohl dát sám sebe. Zakouším, že nikdy, ani za to sebemenší „ano“, mi nedá nic menšího než sám sebe.

Anna P.

Ilustrační foto: M. Broschová

Svatí společně

DUCHOVNÍ INSPIRACE

Letos chceme v této rubrice pokračovat v prohloubení spirituality Hnutí fokoláre, která je spiritualitou společenství. Jde o spiritualitu, kde ke svatosti, k níž je povolán každý člověk¹, se lidé snaží kráčet společně a navzájem si pomáhat na cestě k Bohu.

Chiara Lubichová a první fokolarínky nemyslely hned na svatost, tím méně na takovou, jak byla tehdy chápána. Chiara vypráví: „Cítily jsme se být povolané k životu pro Boha a pro druhé, v úplném zapomnění na sebe a na všechno. To, co by nás mohlo vést k zaměření na sebe sama nebo k izolaci od ostatních, nás nepřesvědčovalo. Odtud naše odmítnutí. Naším jediným ideálem bylo milovat Boha skrze bratry, a pokud by nebe pro nás zamýšlelo svatost, musela by přijít jako důsledek toho.“²

Brzy ale Chiara pochopila, že Bůh po ní a po těch, kdo byli kolem ní, svatost žádal, a to svatost radikální a současně „snadnou“, svatost otevřenou pro všechny:

„Abychom se stali svatými (...) je zapotřebí kráčet k Bohu po paprsku jeho vůle. Byl to nesmírně užitečný a nádherný objev. Život vhodný pro každého: pro muže a ženy, vzdělané i nevzdělané, intelektuály i dělníky, maminky i lidi zasvěcené

Bohu, laiky i kněze, mladé i staré, vládce i občany... Cesta ke svatosti otevřená pro každého člověka. Připadalo mi, že mám v rukou vstupenku k dokonalosti nejen pro nějakou elitu – povolanou do kláštera nebo ke kněžství – ale pro zástupy.“³

Tím, že věřili v lásku, mohli začínat znovu pokaždé, když udělali nějakou chybu. Důležité však bylo vrátit se vždy na paprsek Boží vůle, aniž by se zastavili, a tak se postupně přibližovat k dokonalosti lásky. Pochopili, že čím víc se paprsky přibližují k slunci, tím víc se přibližují sobě navzájem. Tak zakoušeli, že stále více rostl i vztah mezi nimi. Cesta se stávala společnou a navzájem si pomáhali.

(Podle tématu Marie Voce „Svatí společně“
/Svatost pro všechny/ pro Generální shromáždění
Hnutí fokoláre, Rocca di Papa 27. ledna 2021)

1. Viz např. Lumen Gentium 11: „Všechny věřící křesťany, vybavené v každém povolání a stavu tolika a tak velikými prostředky spásy, volá Pán – každého jeho vlastní cestou – k dokonalé svatosti, jako je dokonalý sám Otec.“
2. Chiara Lubichová, kolegamento 30. května 1991, v C. Lubich: *Conversazioni in Collegamento telefonico*, a cura di M. Vandeleeene, Roma 2019, str. 430.
3. C. Lubich, *Scritti Spirituali*/4, Roma 1995, str. 233, 246-248.

Svatá cesta

V osmdesátých letech vyhlašuje Chiara myšlenku jít po „svaté cestě“. Začala pravidelně - v takzvaných „kolegamentech“ (telefonických spojeních) - předkládat myšlenku, motto, větu obraz, který by pomohl všem, kdo se chtěli stát svatými tímto způsobem.

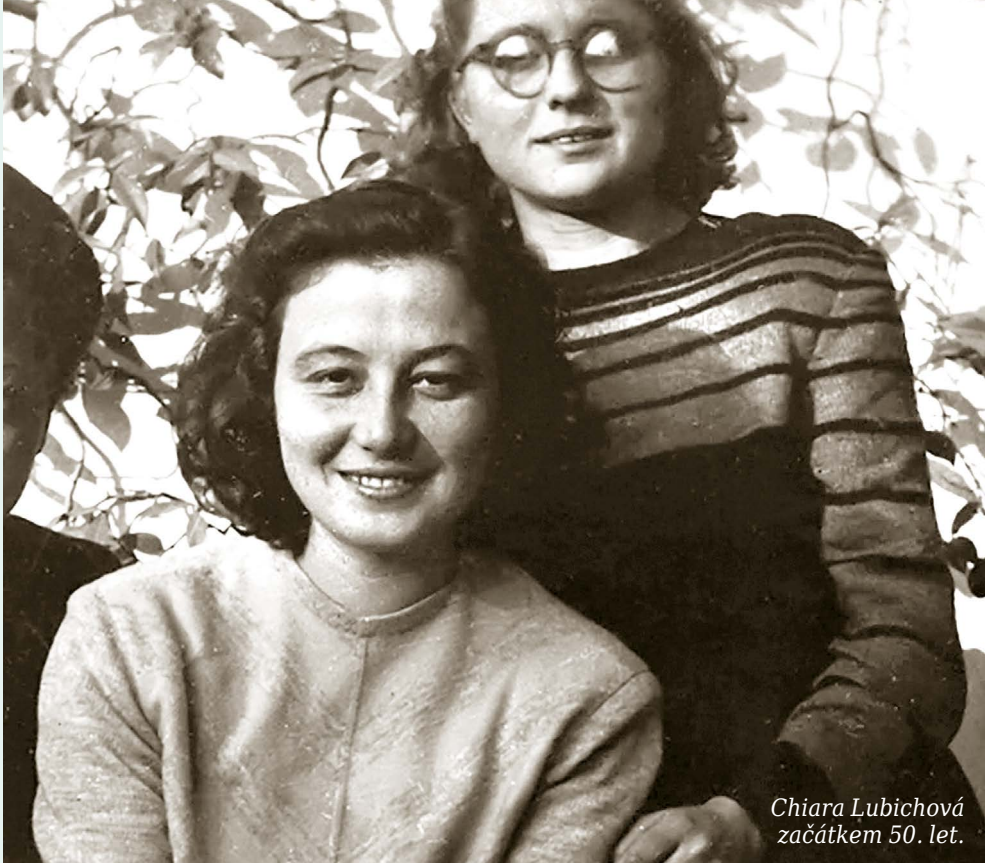
V těchto dnech mě jedna fokolarínka upozornila na nádhernou větu žalmu, kde se hovoří o blahoslavenství, které jsem neznala: „**Blahoslavený člověk, který svou naději skládá na tebe, Pane, a ve svém srdci se rozhoduje pro svatou cestu.**“ (srov. Ž 84/83,6)

„Svatá cesta.“ O jaké cestě to Písmo mluví? Určitě o cestě člověka k Bohu, do nebe, tedy o cestě vlastního posvěcování, které nám otevírá ráj.

(...) Dnes, kdy k vám hovořím, je 246. den od začátku roku 1981, tedy od chvíle, kdy jsme se s větším uvědoměním rozhodli stát se svatými, vedeni příkladem trapistky svaté Marie Gabriely z Trappy.

Je 246. den. Zastavme se trochu a udělejme krátkou bilanci před Bohem jediným, jen pro jeho slávu! Dostavily se výsledky? Zlepšili jsme se například v plnění Boží vůle a v lásce, ve vzájemné lásce, ve zřeknutí se sebe samých, v umrtvování? Zkrátka v lásce k Ježíši opuštěnému? Pokud ano, poděkujme Bohu a jděme dál! Jestliže ne, poděkujme mu, že máme ještě život a že můžeme znovu začít. A hned vpřed! V každém případě bychom rádi společně zažili blahoslavenství svaté cesty.

Chiara Lubichová
(Z „kolegamenta“ - Rocca di Papa, 3. září 1981)

Chiara Lubichová
začátkem 50. let.

Foto: © CSC Audiovisivi

„Nejistá sezóna“

Z HNUTÍ FOKOLÁRE

Návrat ke kořenům

Hnutí fokoláre v padesátých letech 20. století

Očividným důkazem měnící se církve jsou nová církevní hnutí a jejich dynamický rozvoj v posledních desetiletích, definovaný svatým Janem Pavlem II. jako „nové jaro církve“. Jemu však předcházelo někdy poměrně dlouhé období zimy, kdy nové výhonky charismatického života musely obstát před mrazivým dohledem církevní instituce coby právoplatné strážkyně posvátné tradice.

Když se Hnutí fokoláre začalo šířit po celé Itálii a jeho centrum se v roce 1948 přesunulo do Říma, bylo jasné, že již nebude stačit schválení tridentského arcibiskupa, dané v roce 1947. Do dění vstupuje nejen Svaté ofícium, před nímž Chiara vypovídá, ale také celá italská církev reprezentovaná svými biskupy. Ti na jedné straně vidí obrovské oživení ve farních společenstvích, které tam Hnutí přináší a jehož dynamiku by rádi využili, na druhé straně jsou ale znepokojeni některými jeho projevy, jež se nezdají

být v souladu s životní praxí tehdejší církve.

Vrásky na čele některých církevních představitelů byly způsobeny tím, že se fokolarini nevešli do žádné z kategorií uznávaných platným církevním právem. Nebyli ani řeholním řádem ani sekulárním institutem nebo laickou organizací typu Katolické akce, která v italské církvi dominovala. Zdálo se, že pro jejich oficiální uznání by bylo třeba kodex kanonického práva výrazně upravit. Do Hnutí patří lidé všech stavů a kategorií: laici žijící v celibátu i v manželství, kněží, řeholníci, řádové sestry. Ti všichni jsou angažováni v jeho aktivitách a nacházejí se jakoby na stejné úrovni.

V tehdejší pojetí církve, chápaném spíše pyramidálně, byla totiž role hierarchie přísně oddělována od pozice laiků. Fokolarini tuto konstrukci narušovali a navíc jejich spiritualita nezapadala do klasického rámce: nechtěli vytvářet uzavřenou od světa oddělenou skupinu osob usilujících o dosažení křesťanských ctností, ale naopak jejich

snahou bylo oživovat Božím slovem celé masu Božího lidu a různé oblasti života.

Jiný problém: Hnutí vzniklo z podnětu mladé ženy, ale nezůstalo omezeno jen na ženský svět. A první ekumenické kontakty navázané již v padesátých letech naznačovaly, že nezůstane uzavřeno ani pouze v hranicích katolické církve. Fokolarini způsobovali velké rozpaky u části vedoucích představitelů církve i proto, že jejich existence byla chápána jako skrytý protest proti hierarchii, již bylo jako jediné vyhrazeno právo vůdčí úlohy pro všechny složky Božího lidu: řeholníky, laiky, muže, ženy, mladé, dospělé...

A pak tu byla především jejich hlavní myšlenka: jednota. Vždyť péči o ni a její prosazování Ježíš přece svěřil apoštolům a jejich následovníkům. Jaké místo v jejím hlásání tedy mohou mít laici, kteří jimi chtějí zůstat a vůbec neusilují o to, aby zaujali místo v hierarchii? Samotná existence fokolarinů ukazovala hierarchické církvi nutnost revidovat postavení laiků v církvi. Musíme si uvědomit, že se nacházíme v období několik let před Druhým vatikánským koncillem. Dá se říci, že právě „potíže“, které církvi působili fokolarini, byly svým způsobem součástí přípravy na cestu směřující k definici nového místa laiků a ke vzniku církevních hnutí, kterou koncil doširoka otevřel i díky Hnutí fokoláre.

S některými z prvních fokolarinů a fokolarínek.

Fokolaríni se snažili nacházet v církvi nové místo pro laiky, ale přitom se záměrně vyhýbali jakémukoli konfliktu s její hierarchií; proto se vcelku logicky objevuje a vystupuje do popředí **obraz Panny Marie**: ona stála v rodící se církvi uprostřed společenství apoštolů. Maria není součástí hierarchie, ale její charisma je pro hierarchickou službu nepostradatelné. Takovýto pohled na Pannu Marii, která je vším jiným než pasivním prvkem života církve, otevírá rozsáhlé a stále aktuálnější téma vzájemně se doplňující úlohy mužů a žen v církvi. V této mariánské inspiraci spatřuje Hnutí fokoláre od počátku způsob svého života a vedení na všech úrovních.

Hnutí muselo čelit výtkám v zásadě trojího druhu: v církvi po celá staletí převládala individuální spiritualita a v ní má zásadní důležitost osobní vztah člověka k Bohu, který je však spiritualitou zdůrazňující přítomnost Ježíše ve společenství zdánlivě oslabován (**výtka doktrinnální**). Stejně tak oslabena se jeví úloha hierarchie v řízení církve (**výtka disciplinární**). Kromě toho byli fokolaríni obviňováni, že kvůli vůdčí úloze ženy v Hnutí zpochybňují tradiční církevní

dělbou rolí mezi mužem a ženou (**výtka zvyklostní**). Každá z těchto výhrad byla zdůrazňována na jiné úrovni: běžným věřícím vadila především ta třetí, zatímco biskupové se cítili zasaženi domnělým oslabením své pravomoci a Svatému oficiu šlo především o čistotu nauky.

Jedno závažné obvinění si dokonce vynutilo změnu místa konání letních mariapolí v letech 1954 a 1955. Došlo k tomu z důvodu potřeby odděleného ubytování fokolarínů a fokolarínek na dvou vzdálených místech, které bylo nařízeno vizitátorem Svatého oficia kvůli falešným nařčením z promiskuity. I přes jejich očividnou absurditu bylo třeba brát tento příkaz vážně, neboť v sázce byla otázka schválení či zákazu Hnutí.

Ta byla v té době naprosto otevřená. Jednalo se o posouzení otázky, zda toto nové církevní uskupení vychází ze skutečného Božího daru či nikoli. Charismatické dary v církvi jsou obvykle dávány pro nějaký specifický účel, který je snadno definovatelný, což ale nebyl případ Hnutí fokoláre. Je snadnější označit jako charisma například péči o nemocné či umírající. Takový dar se nazývá „charisma činnosti“, které je viditelné či dokonce měřitelné na rozdíl od **charismatu zdůrazňujícího „evangelní hodnoty“**, jehož konkrétní důsledky jsou patrné jen zprostředkovaně.

Toto pojetí charismatu jde konec konců ruku v ruce s vnímáním samotné Chiary, která vždy tvrdila, že nechce zakládat žádné nové hnutí v církvi, ale jen žít evangelium a vést k tomu i ostatní. Vždyť i první stanovy Hnutí vznikly až z popudu tridentského arcibiskupa.

Když měl o vznikajícím Hnutí referovat v Římě, naléhal na Chiaru, že nestačí, aby řekl: „V mé diecézi jsou lidé, kteří žijí evangelium.“ Bylo třeba tento život nějak specifikovat a vtělit do stanov.

Právě toto definování bylo problematické; zdálo se, že fokolarínům chybí jasný snadno uchopitelný cíl jejich činnosti, právě to, co by se dalo označit jako zmíněné „charisma činnosti“. Teprve během let se ukázalo, že **ze silného a pevného duchovního základu, jakým je spiritualita Fokoláre, mohou vzniknout solidní sociální aktivity a projekty pomoci**, jaké dnes Hnutí rozvíjí ve velké míře po celém světě.

Vývoj Hnutí v padesátých letech 20. století ukázal, že mezi novým charismatem a církevní institucí existovalo určité, mnohdy bolestné napětí. Zároveň se ale potvrdilo, že při oboustranné snaze naslouchat Duchu Svatému lze najít řešení. Tak tomu bylo v minulosti u mnoha církevních řádů a po mnoha peripetiích i u Hnutí fokoláre. Nejpadnější odpovědi na různé výtky je přesvědčivost a pravdivost života. To platilo tehdy a platí to i dnes.

Jiří Kratochvíl

*V mariánské inspiraci
spatřuje Hnutí
fokoláre způsob svého
života a vedení
na všech úrovních.*

Použitá literatura:

- Maurizio Gentilini, Chiara Lubich, *La vita dell'unità tra storia e profezia*, Città Nuova, Roma 2019.
- Bernhard Callebaut, *La nascita dei Focolari; storia e sociologia di un carisma (1943-1965)*, Città Nuova, 2017.

Celosvětové setkání gen 2

Uskutečnilo se 19. prosince přes platformu Zoom.

Za normálních okolností mimo pandemii by setkání probíhalo v Římě. Takto se gen připojili přes platformu Zoom z mnoha různých míst světa – jako jednotlivci či po větších nebo menších skupinkách. V České republice se děvčata setkala v ženském fokoláre v Brně a kluci v mužském fokoláre ve Víně.

Hlavní myšlenkou bylo především se navzájem motivovat k aktivnímu životu spirituality jednoty, kdekoliv žijeme a v čemkoli působíme. Důležitým tématem také bylo využívání moderních technologií, které nám v této době pomáhají s udržení jednoty a vztahů. Dalším zajímavým bodem bylo zamyšlení nad třemi oblastmi – **hlava** (symbolizující vzdělání a formaci), **ruce** (jako konkrétní pomoc chudým a potřebným) a **srdce** (ukazující na otevřenost a možnost využití citadel nebo formačních škol pro gen).

Do programu byla také zahrnuta práce ve skupinkách. V nich se probírala konkrétní témata, jako například politika, umění, život gen, život v pandemii. Díky tomu se každý mohl setkat nad konkrétní problematikou a přesvědčit se, že na nic není sám.

Foto: J. Vrátný

Na závěr setkání promluvila Margaret Karámová, prezidentka Hnutí fokoláre: „Pandemie nás naučila používat nové komunikační technologie, ale zároveň nezapomeňme vidět bližního, který je vedle nás. Udělat něco konkrétního, milovat konkrétně.“ *František Beneš, Jan Vrátný, Lenka Jedličková*

Pánská duchovní obnova v Sudějově

Foto: V. Pokorný

Akce kluků gen 2, která se každoročně koná o adventním víkendu

Setkání se konalo v zasněženém Sudějově na faře. Pozvání přijal také vzácný host Lukáš Bajer, který nám, jakožto vysloužilý gen, vyprávěl, jak vnímal poslání „být gen“ a jak se tyto zkušenosti promítají do jeho další životní etapy „manžela a otce“. Také jsme se dozvěděli něco o vzniku skvělých akcí jako SummerJob nebo BezHouse besídka, u kterých byl Lukáš přítomný. Přijel nás také podpořit Jiří Kratochvíl, zodpovědný za pánskou složku Hnutí fokoláre, který nám odsloužil mši svatou a dodal celému setkání správnou atmosféru duchovní obnovy. I on nám vyprávěl své zážitky ze života gen a jeho prolnutí do kněžství.

František Beneš

Loučení s rokem 2021 v Příchovicích

Centrum mládeže Křižovatka, známé také prostě jako „Příchovice“, je místem stálého přijetí. Především slouží mladým lidem, kteří chtějí strávit nějaký čas ve společenství svých vrstevníků, sdílejících základní lidské a křesťanské hodnoty. Stálý tým několika mladých dobrovolníků, takzvaných „týmáček“, se zde spolu s knězem snaží vytvářet domov pro každého příchozího.

Tento tým zve také každý rok mladé lidi na akčně duchovní oslavu konce roku. Na program jsou scénky, společné hry v přírodě i na faře, lyžování, výlety, ale také adorace, společné modlitby a duchovní rozhovory. Skupina gen 3 se zapojila do programu a pomohla tak vytvořit krásnou atmosféru pro bezmála 80 mladých, kteří do Příchovic přijeli.

Foto: www.krizovatka.signal.cz

Krásnou tradici těchto oslav je také ztišení deset minut před půlnocí ve společném kruhu se svíci uprostřed. Zatímco za okny bouchají rachejtla, příchovic-

ká fara je v tichu a vítá tak nový rok v modlitbě.

Další událostí bylo také rozloučení s „týmáčkou“ Anežkou Křivánkovou, která zde sloužila od léta 2020. Anežka patří mezi aktivní gen a nyní se připravuje na svou novou životní etapu v klášteře.

František Beneš

Zakládání oblastní ekumeny na Zakarpátí roku 2018

Foto: archiv A. Konečného

Z MALÉHO SLOVENSKA NA VELKOU UKRAJINU

Snahy přinést charisma jednoty ze Slovenska na Ukrajinu začaly už během komunismu v sedmdesátých letech. Jedna slovenská vdaná fokolárinka měla povolení jezdit navštěvovat své příbuzné do Užhorodu a díky ní začaly první kontakty. Oproti totalitě v Československu byla situace na Ukrajině ještě mnohem horší. Vládnoucí totalitní režim byl tak silný, že místní se báli přijít na setkání, proto se sdílení spirituality dělo osobními rozhovory a životem. V osmdesátých letech se v Košicích otevřelo ženské fokoláre, právě pro usnadnění kontaktů s Ukrajinou, a následovaly sporadické cesty do Mukačeva a návštěvy přátel z Ukrajiny v Košicích.

Rokem 1990 nastala etapa svobody a nové možnosti se začaly naplno využívat. Na Ukrajinu jezdil sešraný tým několika slovenských členů Díla Mariina, ke kterému jsem se připojil. Společně jsme překračovali „Schen-gen“ a z malého Slovenska jsme vyráželi na velkou Ukrajinu s pokladem jednoty a touhou se o něj podělit. Nejpočetnější komunity jsou na Zakarpátí, ve Lvově a v hlavním městě Kyjevě. Východní Slovensko a Zakarpátí pocítují sousedskou vzájemnost, mají podobné složení národnostních menšin a na Zakarpátí se bez problémů domluvíte slovensky.

Paralelně začaly kontakty z Polska a Maďarska a nemálo zájemců z Ukrajiny poznalo život jednoty přímo v citadele Loppiano nebo v Římě. Významná byla vždy letní setkání, takzvaná mariapoli. Buď se konala na Slovensku, kam jezdili ukrajinští účastníci, nebo přímo na Ukrajině (od roku 1993). Po setkáních jsme se snažili pokračovat v různých aktivitách, ke kterým inklinovali také mladí. Tak navrhli návštěvy v nemocnici, v domovech sociální péče nebo pomáhali v oblasti ekologie či uklidili okolí kostela.

DOČASNÁ FOKOLÁRE

Stabilní ženské, mužské nebo kněžské fokoláre na Ukrajině nebylo. Tak jsme se rozhodli utvářet fokoláre dočasné. Termíny cest a složení členů se měnilo, jak to vyplývalo z našich možností. Počet byl daný počtem míst v autě a chtěli jsme být hlavně na místech, kam v minulosti jezdili se Slovem života naši předchůdci - to byl hlavně Kyjev a Lvov. Na Zakarpátí byly kvůli územní blízkosti kontakty pravidelné, a proto

Privilegované místo pro dialog

Z Hnutí FOKOLÁRE

Hnutí fokoláre na Ukrajině

ÚVODEM: CESTA „FIALOVOU ZÓNOU“

V rubrice Z Hnutí fokoláre bychom rádi postupně navštívili země „fialové zóny“. Co toto označení znamená?

Vývoj v Hnutí fokoláre ukázal, že je třeba koncentrovat síly a dosavadní územní celky, zvané zóny, spojit do větších. Česká republika je součástí „fialové zóny“, která vznikla postupným hledáním mezi různými řešeními. Spojuje země bývalého Sovětského svazu a jeho dřívější satelity ve střední a jihovýchodní Evropě. Jiří Kratochvíl o tom napsal: „Možná nás tento konglomerát zpočátku trochu lekal, protože vzbuzoval neblahé reminiscence z nedávné minulosti (RVHP, Varšavská smlouva); společná je nám hlavně neradostná zkušenost s komunistickým režimem, ale ze všech ostatních hledisek si lze jen stěží představit větší různorodost:

náboženskou, kulturní, politickou...“ (NM 2018/4)

Fialová barva v Chiarařině vizi symbolizuje barvu jednoty podle vyjádření svatého Pavla „mnoho údů jedno tělo“. Tím, že Chiara této části světa přiřkla fialovou barvu, zdůraznila přání, aby jednota násilně vnucovaná komunistickým režimem se zde proměňovala v jednotu prožívanou ve svobodě a lásce.

Jednou z větších zemí fialové zóny je Ukrajina. O představení zdejšího společenství jsme poprosili otce Antona Konečného, slovenského kněze a bývalého děkana Teologické fakulty Katolické univerzity v Košicích. Již sedm let pomáhá s pastorem na Ukrajině v zakarpatské farnosti Storožnica, ve které téměř všichni hovoří třemi jazyky - ukrajinsky, maďarsky a slovensky.

Mariapoli ve Lvově
v roce 2019.

jsme v Mukačevě a Užhorodě byli jako doma a odtud jsme často vyjížděli dál... Od roku 2016 jsem byl navíc uvolněn z duchovní služby na Slovensku, abych mohl sloužit jako kněz na Zakarpatí, v ukrajinské vesnici Storožnica, kde je početná slovenská komunita.

Tato dočasná fokoláre pro nás znamenala mnoho, věci se začaly tak intenzivně vyvíjet, že jsem se nestačil a nestačím divit. My malí a nedostateční jsme spolupracovníky a svědky velkého Božího díla. Dnes už zná Slovo života několik set osob.

Návštěvy pokračovaly do roku 2019, kdy se Ukrajina stala zemí s vlastním ženským fokoláre. Rozhodlo se o jeho umístění do Kyjeva, který je centrem Ukrajiny, více než například Lvov.

Spolu s novým fokoláre jsme slovenským spolupracovníkům poslali děkovný dopis, ve kterém jsme mimo jiné psali: „Jsme si vědomi velkého „zasévání“ v minulých letech. Mnozí jste velkodušně dávali čas, síly, srdce i námahu a bolesti pro lidi a život jednoty na Ukrajině.“

Tak na Ukrajině nastala nová etapa způsobená růstem života. To přináší i nový styl života Hnutí v této zemi.

RADOSTI A BOLESTI KOMUNIT

Ukrajina je velmi zajímavá země s pravoslavnou majoritou. Každý, kdo na Ukrajinu vyrazí autem, hned zažije hraniční přechody, na kterých se dlouhé hodiny čeká.

Ukrajina je zemí velmi chudou, rozdělenou nábožensky a sociálně a je ve válce, papež František říká v „zapomenuté válce“. Morální deformace z komunistické doby ještě přetrvává, například v podobě nízkého právního povědomí a institucionalizované korupce. Miliony Ukrajinců se vystěhovaly do různých zemí Evropy za lepším výdělkem, a práce v cizině rozděluje mnoho rodin.

Na druhé straně, a možná i právě proto, se zvětšuje hlad po duchovnu. Lidé jsou rádi, když o něm slyší a zažijí evangelní přátelství a lásku.

Všechny církve zde mají velkou autoritu. Tady je též privilegované místo pro setkání a ekumenický dialog.

ZÁŽITKY S EKUMENISMEM

Na Zakarpatí i na celé Ukrajině mě překvapilo celkem klidné ekumenické klima. Očekával jsem větší napětí,

*Poutní mše
ve farnosti*

neboť jsem věděl o velkých „brzdách“ ekumenismu pocházejících z minulého režimu. Socialismus koncem 80. let přerozdělil církevní majetek tak, že pravoslavní dostali mnohé kostely řeckokatolíků a ti zas římskokatolíké. To samozřejmě vzájemné vztahy zatěžuje.

Historického a nedávno podmíněného napětí mezi křesťany je tu mnoho, ale běžně se mezi lidmi neprojevuje. Našel jsem zde mnoho prostoru pro ekumenickou spolupráci. Mohl jsem se přidat k lednovým modlitbám za jednotu křesťanů a k dalším iniciativám.

**Mons. prof. ThDr.
Ing. Anton Konečný, PhD.,
bývalý děkan
Teologické fakulty
Katolícké univerzity
v Košicích**

Modlitby za jednotu křesťanů zde probíhaly už od nástupu svobody, ale nepropojovaly se s mezinárodními tématy. Od roku 2018 se to změnilo a ekumenická společenství největších měst Zakarpatí – Užhorod a Mukačevo – se spojila a připravují společnou celoblastní bohoslužbu. Tu historicky první v roce 2018 slavilo šest biskupů a bylo zastoupeno osm církví. Bohoslužba měla velký ohlas. Druhý den bylo na internetových stránkách magistrátu města Mukačeva uvedeno: „Otcové církví přinesli světlo (...) Založili jsme novou tradici.“

Několik ukrajinských katolických biskupů zná dobře Hnutí fokoláre a máme pěkné vztahy s dalšími křesťanskými církvemi.

Výrazná ekumena se na Ukrajině projevila během Majdanu 2014 (kdy byly protesty proti vládnoucí moci násilně potlačeny). Všechny církve se spojily v úsilí o celistvost Ukrajiny. V současnosti se tu též propojujeme ve snaze o zachování křesťanských hodnot jako je život a rodina.

Vnímám, že přítomnost Hnutí fokoláre je užitečná zvláště tam, kde jsou problémy s jednotou.

Anton Konečný

O začátcích Hnutí fokoláre na Ukrajině viz též Nové město 10/2019, str. 18.

Foto: arejiv, fialové zóny

Blízkost a široký rozhled

Z Hnutí FOKOLÁRE

Takto by se dala charakterizovat německá fokolarínka Friederike Koller. Zemřela 5. prosince 2021 po krátké nemoci. Svůj intenzivní život prožila mezi Evropou a Afrikou, byla však nablízku mnoha lidem z různých kontinentů. Měli možnost ji poznat i někteří členové Hnutí fokoláre z České republiky, mezi nimi Jaroslava Malíková z Prahy.

Profesí byla lékařka a – jak to vyjádřil německý fokolarín Peter Forst – „vždy se snažila uzdravovat, nikdy nezasazovat nové rány. Naslouchala, uměla vyčkat, vpouštěla do svého nitra otázky, stávala se blízkou, nevyhýbala se konfliktům, získávala si u druhých důvěru...”

První setkání se spiritualitou Hnutí fokoláre se pro Friederiku překrývalo s objevem evangelia, které je možné prakticky žít. Po formační škole fokolarínek v Loppianu (Itálie) se vrátila do Německa – nejprve do Kolína, pak do Solingenu – a pracovala jako lékařka. V roce 2010 se hledala fokolarínka, která by byla zodpovědná za Hnutí v Nigérii. Byla to chvíle vzhledem k tamější společenské situaci s narůstajícími teroristickými útoky těžká. Friederike, která byla tehdy spoluzodpovědná za Hnutí v severozápadním Německu, se dala k dispozici. Fokolarínky z Nigérie vzpo-

mínají: „Opravdu měla ráda nigerijský lid s jeho obrovskými geografickými, etnickými a náboženskými výzvami. Uměla sdílet naše rány, každou situaci až do konce. Doprovázela nás a povzbuzovala, abychom se vždy věnovali těm na posledním místě.”

Od roku 2014 byla poradkyní Mezinárodního centra Hnutí fokoláre, přičemž do roku 2020 měla úlohu takzvané centrální poradkyně – spolu s Ángelem Bartolem byli nejbližšími spolupracovníky prezidentky a spoluprezidenta Hnutí¹.

S touto úlohou souviselo i to, že měla na starost fokolarínky zodpovědné za jednotlivé územní celky – takzvané zóny. **Jaroslava Malíková na ni vzpomíná takto:** „Byla mou zodpovědnou v letech 2014 až 2016. Několikrát do roka jsme se setkávaly na různých setkáních. Téměř každý měsíc jsem jí psala, a tak mezi námi vyrostl vzájemný vztah důvěry. Viděla jsem ji vždy klidnou a usměvavou, i když musela řešit mnoho složitých situací. Děla všechno proto, aby nás, zodpovědné za zóny, slyšela. Psala nám nejen novinky, ale i to, co ona prožívá. Tak se upevňoval i vztah s ní.

V souvislosti se vznikem fialové zóny (viz str. 18) v říjnu 2016 jsem pak měla jinou zodpovědnou. Friederike se chtěla rozloučit a pozvala mě v Castel Gandolfu

v jídelně na oběd. Hned na začátku mi poděkovala. Byla jsem překvapená její pokorou – to já jsem jí měla za co děkovat. V jednu chvíli jsem se zeptala, zda se jí nestýská po lidech z Nigérie. Nejdříve mi vysvětlila, co vnímá pod pojmem „stýskat“ a pak mi odpověděla. Byla to pro mne lekce komunikace. Vysvětlit si pojmy, které běžně používáme, abychom si lépe porozuměli. Dále jsem se od ní naučila naslouchání. Uměla vyslechnout do konce, jako kdyby neměla nic jiného na práci. Po našem společném obědě jsem viděla, že takovým způsobem pozvala i ostatní zodpovědné a osobním setkáním se s každou jednotlivě rozloučila.

Vícekrát jsem ji o přestávkách během setkání zahlédla, jak se věnuje někomu, kdo potřeboval něco důležitého sdělit nebo vyřešit. Prakticky zůstávala od rána až do pozdního večera k dispozici, a to setkání trvalo třeba i tři týdny.

Jednou jsem spolu s několika fokolarínkami jela na dovolenou do rakouských hor. Na tomtéž místě byla před námi ubytovaná Friederike s jinou skupinou. K našemu překvapení jsme na ledniče našly seznam horských túr, které nám doporučují. Popsaly je a usnadnily nám zorientovat se na neznámém místě.”

Zpracovala Ludmila Šturmová

1. Zdroj www.focolare.org

Vejce

PODLE SKUTEČNÝCH UDÁLOSTÍ PÍŠE
A KRESLÍ HELF A CZINA

BYLO TO PÁR TÝDNŮ, CO BYDLELA S CHIAROU
A OSTATNÍMI DĚVČATY. DOSTALA NA STAROST
KUCHYŇ A VAŘENÍ. CHUDÍ Z CELÉHO TRIDENTU
VĚDĚLI, ŽE KDYŽ ZAKLEPOU
U JEJICH DVEŘÍ, VŽDYCKY NĚCO DOSTANOU.

5. LEDNA 2022 ODEŠLA DO NEBE PALMIRA FRIZZERA, JEDNA Z PRVNÍCH DRUŽEK CHIARY.
KDYŽ VYPRÁVĚLA, JAK ZAČALA ŽÍT V PRVNÍM FOKOLÁRE V TRIDENTU NA KAPUCÍNSKÉM
NÁMĚSTÍ, NIKDY NEVYNECHALA TUHLE PŘÍHODU.

KDYŽ SE CHIARA VRÁTILA DOMŮ, CELOU AKCI S VATÍČKEM SCHVÁLILA. A PALMIRA PAK O
TÉHLE SITUACI VYPRÁVĚLA: VŽDYCKY JSEM SI MYSLELA, ŽE JSEM DOBRÁ KŘEŠŤANKA, ALE OD
CHIARY JSEM POCHOPILA, ŽE BŮH JE LÁSKA A ŽE I MÝM ŽIVOTNÍM POVOLÁNÍM JE STÁT SE
LÁSKOU PRO DRUHÉ.

Radost ze stárnutí

(ZA)MYŠLENKA

Kam to máme vlastně ve finále namířeno?

Není to žádné „pohovkové štěstí“ dožít se důchodu, ale radost z nového restartu! Milan Lasica kdysi řekl: „Stáří není automaticky moudrost. Nanejvýš zkušenost a rozvaha. A s rozvahou ještě nikdo nedosáhl ničeho výjimečného.“ Život je jako jízda na kole, dokud šlapeš, nespadneš!

Dny a diář můj i mojí manželky jsou v důchodu i nadále plné aktivit a služby. Je výtečné vědět, že existuji **pro někoho!** Básník František Hrubín hezky napsal: „Copak může umřít, když nemá komu?“ V důchodu nás trochu vykoledily změny navyklého stylu i programu předchozích aktivních let a byli jsme z toho překvapeni. Vše nám trvá nějak déle. Úkoly na každý den si píšeme na papírek už oba dva! Když usedneme do křesla, hůře se nám zvedá.

Svou současnou zhoršenou pružnost z let předchozích se snažíme obracet ve vděčnost. Když tělo chátrá, tak tomu

společně říkáme s nadsázkou „mládnoucí duše“. V důchodu nám zbývá více času ohlédnout se a také zamyslet sám nad sebou: co ještě mohu darovat druhým já sám? Pán mě jistě ještě nevidí vycpaného v muzeu, ale promítá si mě do budoucnosti, kde bych mohl být ještě užitečný. Papež František nám, seniorům, připomíná tři věci: nezapomenout snít, vzpomínat a modlit se. Máme ale také potřebu bezpečí a jistoty. Bolesti, nemoci, utrpení se násobí, ale dostavuje se i příliv nových impulzů radosti. Nemoc také odbourává ze života balast. Pomáhá nám vidět Boží přítomnost za věcmi.

Matka Tereza říkala: „**Ano Pane, přijímám vše, co mi dáváš, a dávám ti vše, co si bereš.**“ Procházíme řadou prohlídek u lékařů, máme pěknou hromádku léků před snídaní a před večerí. Padají zuby, vlasy. Je to taková více-
stupňová raketa vystřelená do vesmíru,

která postupně odhazuje některé stupně, které už tolik nepotřebuje... Vnoučata mezitím rostou a začleňují se do společnosti. U malých vnoučat jsou pro nás, seniory, velkou radostí jejich dětská moudra, bezelstnost a upřímnost. Je třeba se za ně všechny modlit a pomáhat rodičům i jim všude tam, kde nás o to požádají.

Jako mladí manželé jsme hltali každé doporučení a radu týkající se výchovy dětí a měli to štěstí, že kolem nás ve společenství rodin byli moudří a zkušení odborníci, kteří nám poradili. Když se teď po letech účastníme nějaké svatby, tak si více uvědomujeme, že své děti vychováváme pro někoho nebo snad pro Někoho.

K stáru jsme stále optimističtí, méně naivní, méně kategoričtí, opatrnější, ale pořád máme plno snů...

Petr Ettler

PIPO A TIPO

JSEM SMUTNÝ!

TAKY JSEM SMUTNÝ!

Musí existovat cesta, jak ji zachránit...

Hodně začíná malou skupinkou, která se rozrůstá.

ZASADÍME

BUDEME POUŽÍVAT

SNIŽOVAT

VYHAZOVAT

TŘÍDIT

RECYKLOVAT

DĚLIT SE

NAKUPOVAT

STUDOVAT

ZAPOJOVAT

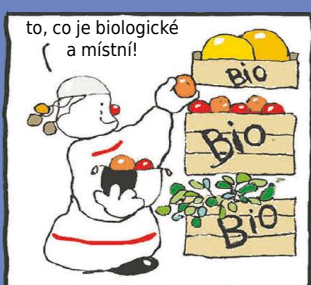
DÁVAT NÁVRHY

ČISTIT

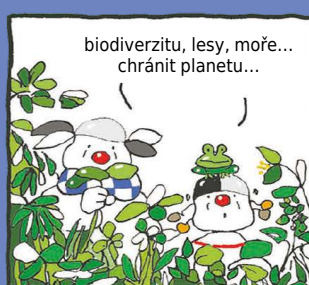
VYBÍRAT SI

RESPEKTOVAT

CHRÁNIT

A... DĚKOVAT

Foto: Marek Trizuljak

***„Nemocný je vždy důležitější než jeho nemoc (...)
I když není možné vyléčit, vždy je možné poskytovat
péči, vždy je možné utěšovat, vždy je možné dát
pacientovi pocítit blízkost, jež ukazuje zájem
o člověka dříve než o jeho chorobu.“***

*Papež František,
z poselství pro XXX. Světový den nemocných 11. února 2022*